

קונטרס

כְּדַאי לְחַיּוֹת

יכניס תקנה ושמחה בלב האדם, ויורה לו דרך קלה
איך לעבור את זה העולם בקלות ובלי דאגות, ולא
לשפח ממנו יתברך פרגע, אשרי מי שיאחז בזה!

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר בָּזָה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד
מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים, צָרוֹת, יִסּוּרִים וּמְכַאֲבִים, כָּל אֶחָד סוֹבֵל
מֵעֲנִינִים אַחֲרִים: זֶה מֵעֲצָמוֹ, זֶה מֵאֲשֶׁתּוֹ, זֶה מִיִּלְדוֹ, זֶה
מִפְּרִנְסָתּוֹ, זֶה מִשְׁכֵּנִים, זֶה מִקְרוֹבִים וְזֶה מִחֻבוֹת, עַד
שְׁמֵרֵב צַעַר וְיִסּוּרִים אָדָם נוֹפֵל בְּדַכְּאוֹן עָצוֹם, וְרוֹצֵה
לְמוֹת, וְכָל מַחְשַׁבְתּוֹ הִיא רַק אֵיךְ לְהַפְטֹר מֵהַחַיִּים, אֲשֶׁר
כָּל זֶה בָּא מִחֲמַת קִטְנוֹת הַדַּעַת; כִּי בְּאֵמֶת מִי שְׂזוּכָה
לְהִרְחֵב הַדַּעַת וּלְגַדְלוֹת הַמַּחֲזִין, וְיִוֹדַע וְעַד אֲשֶׁר אֵין
בְּלִעְדוֹ יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוֹר הוּא, אֲזִי
נִפְטָר בֵּן רֵגַע מִכָּל צָרוֹתָיו, וְרוֹאֶה אֲשֶׁר כִּדְאֵי לְחַיּוֹת, כִּי
כָּל רֵגַע וְרֵגַע שְׂאָדָם דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, הוּא מִתְעַנֵּג בְּזִיו
שְׂכִינַת עִזּוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר זֶה שׁוֹה יוֹתֵר מִכָּל הַכֶּסֶף שֵׁישׁ
בְּעוֹלָם, כִּי אֵין דְּבַר הַשׁוֹה בְּעַרְפוֹ כִּנְגַד דְּבִקּוֹת אַחַת בּוֹ
יִתְבַּרֵךְ, וְלִכֵּן כְּשֶׂאָדָם זוֹכֵה לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵל
הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, אֲזִי נִמְתַּקִּים מִמֶּנּוּ כָּל הַדֵּינִים,
וְרוֹאֶה אֲשֶׁר כִּדְאֵי לְחַיּוֹת, וְחָבֵל לְפַל בִּיאוֹשׁ וּבְדַכְּאוֹן,
וְלַחֲשֵׁב מִחְשָׁבוֹת שֶׁל הַתְּאֵבּוֹת; אֲשֶׁר מִי שְׂאִינוֹ מְטַעֵה
אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל, כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה מְטַעֵה אֶת הָאָדָם מְאֹד
מְאֹד. וְלִזְכוֹת לְהַגִּיעַ לִידִיעוֹת אֵלוֹ הַהִכְרַח לְבֹא אֵל
הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא פּוֹתַח אֶת הָעֵינַיִם, וּמַגְלֶה אֲשֶׁר אֵין
בְּלִעְדוֹ יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְלוֹמֵד עִם הָאָדָם לְמוֹדִים שֶׁל
הַתְּחִזְקוֹת, שְׁבַתְקָף הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהַמְרִירוֹת
וְהַמְכַאֲבִים גַּם שֵׁם יְכוּלִים לְמַצֵּא אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
וּכְדְאֵי לְחַיּוֹת; אֲשֶׁר מִי שְׂמַתְקָרֵב אֵל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, וְאִז
טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרעב)

קוונטרס

כְּדַאי לְחִיּוֹת

.א.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אַהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי בָאתָ אֶל זֶה
הָעוֹלָם אֶל תְּכֵלִית מְסִימָת, כִּי לֹא נִבְרָאתָ בְּחַנּוּם, אֲלֹא
יֵשׁ לְךָ שְׁלִיחוֹת מִמְּנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִךָ שְׁלִפִי מֵעֲשִׂיךָ
וַיְרִידוּתִיךָ וַנִּפְּלוּתִיךָ נִדְמָה לְךָ כְּאִלוּ אַתָּה מֵיִתֵּר בְּזֵה
הָעוֹלָם, וּבָאתָ לְזֶה הָעוֹלָם בְּמִקְרָה, עָלִי לֹאמַר לְךָ,
שְׁהִגַּעְתָּ אֶל זֶה הָעוֹלָם בְּעֵבוֹר תְּכֵלִית מְסִימָת מִמְּנוֹ
יִתְבָּרַךְ, וְעָלִיךָ לְהוֹצִיא אֶת שְׁלִיחוֹתֶךָ אֶל הַפְּעַל,
וְעַל-כֵּן דַּע, כִּי "כְּדַאי לְחִיּוֹת". וְמָה מְשִׁימָתֶךָ
וְשְׁלִיחוֹתֶךָ בְּזֵה הָעוֹלָם? לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם לְעֲצָמֶךָ אֶת
אַמְתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁתַּחֲדִיר בְּעֲצָמֶךָ אֲשֶׁר אֵין
בְּלִעָדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהוָּה אֶת כָּל
הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם
עֲצָמֵי חֵיּוֹת אֶלְקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְפִי שְׁתַּחֲדִיר בְּעֲצָמֶךָ
יְדִיעוֹת אֵלוֹ, כֶּף יְאִיר עָלֶיךָ אוֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא וְנִפְלָא

מֵאֵד בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת. וּכְשֶׁתִּמְלֵא בִּידְעוֹת אֱלוֹ
וְתִרְגִּישׁ אֶת אֲמַתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ
מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה, עַל-יְדֵי
קִיּוּם הַמְצוּוֹת שֶׁתְּקַיֵּם אֶת מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת
וּבְפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, אֲזִי שְׁלִיחוֹתָךְ — לִילֶךְ לְמָקוֹם
שֶׁתִּלְךָ, וְתִגִּיעַ לְמָקוֹם שֶׁתִּגִּיעַ וְתוֹדִיעַ וְתַפְרֹסֵם לְכֻלָּם
אֶת אֲמַתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַחֲזֹק וְתַעֲוֹדֵד וְתִשְׂמַח
אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְאֶפְלוּ לְאֲמוֹת הָעוֹלָם תִּגְלֶה אֶת
אֲמַתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרֵי הַיָּמִים א טו,
כד): "סִפְרוּ בַגּוֹיִם אֶת כְּבוֹדוֹ"; כִּי הַשְּׁלִיחוֹת שֶׁל בֵּר
יִשְׂרָאֵל בְּזֶה הָעוֹלָם — לְגַלוֹת וּלְפַרְסֵם לְכֻלָּם אֲשֶׁר
אֵין בְּלִעְדָּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל לְכֹל אֱלֻקוֹת גְּמוּרָה,
וְלִכְן אִם תַּחֲדִיר בְּעֶצְמְךָ יְדִיעוֹת אֱלוֹ, אֲזִי תִדַּע
שֶׁ"פְּדַאי לְחַיּוֹת", כִּי אַתָּה מוֹצֵא בְּכֹל רְגַע שְׁלִיחוֹת
מֵאֵת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לְעַד וּלְנִצְחַת נְצָחִים. וְלִכְן
רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עֶצְמְךָ, וְתִצֵּא
מֵעֶצְמְךָ וְאֵל תִּהְיֶה מִיָּאֵשׁ, וְאֵל תִּחְשַׁב כְּאֵלוֹ בְּאֵת לְזֶה
הָעוֹלָם בְּמִקְרָה, אֲלֵא יֵשׁ לְךָ שְׁלִיחוֹת עֲלִיוֹנָה בְּזֶה
הָעוֹלָם, שֶׁתַּחֲדִיר בְּעֶצְמְךָ אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם כֵּלוֹ הוּא
אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם
אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה, וּכְשֶׁתַּחֲדִיר בְּעֶצְמְךָ יְדִיעוֹת אֱלוֹ,
אֲזִי תִזְכֶּה לְלַמֵּד אֶת זוּלָתְךָ לְמוֹדִים אֱלוֹ, וְתִזְכֶּה לְגַלוֹת
וּלְפַרְסֵם לְכֹל הָעוֹלָם כֵּלוֹ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְזוֹ

הַתְּכַלִּית שֶׁבַר יִשְׂרָאֵל נִבְרָא בְּעִבּוּרָהּ.

וּתְאַמִּין לִי, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם תִּזְכֶּה לַהֲיִיתׁ
 דְּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, תִּרְגִּישׁ בְּעִצְמָךְ אֲמַתַּת
 מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִז תִּרְאֶה אֲשֶׁר "פְּדַאי לַחַיִּים" בְּזֶה
 הָעוֹלָם, כִּי כָּל רִגַע וְרִגַע שְׂאֵדָם חַי וּמְסַתְּפָל עַל
 רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, הַמְּחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם
 אֶת הַבְּרִיאָה כְּלָהּ, עַל-יַדֵּי-זֶה הוּא מְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה
 שֶׁל "וּדְבַקְתָּ בּוֹ", וְהִיא מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל יַחֲוֹד הַבּוֹרָא
 יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר "פְּדַאי לַחַיִּים" בְּזֶה הָעוֹלָם רַק
 בְּשִׁבִיל זֶה לְבַד, שְׂאֵדָם נִמְצָא בְּעוֹלָם הַזֶּה הַמְּלֵא
 מְנִיעוֹת, הַמְּלֵא בַלְבוּלִים, וְעַם כָּל זֹאת מְסִיר מֵעֲצָמוֹ
 אֶת כָּל הַכְּסוּיִים וְהַמְּכֻסִּים וְהַעֲלָמוֹת וְהַהִסְתָּרוֹת,
 וּמְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמָה גַם
 שְׁעוֹד מְחֻזַּק וּמְאַמֵּץ וּמְעוֹדֵד אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְאֶת
 כָּל אֶחָד שְׁפוּגֵשׁ וּמוֹצֵא, בְּעִבּוּר זֶה בְּעֲצָמוֹ "פְּדַאי
 לַחַיִּים" בְּזֶה הָעוֹלָם. וְתַסְתַּכֵּל עַל עֲצָמָךְ, אֶהוּבִי, בְּנֵי
 הַיָּקָר, מָה עָבַר עָלֶיךָ בְּאֵלוֹ הַשָּׁנִים שְׂאֵתָה כְּבָר נִמְצָא
 בְּזֶה הָעוֹלָם, אֵתָה מְתַסְּפָל מְרַב צָרוֹת וְיִסּוּרִים
 וּמְרִירוֹת שְׁעָבְרוּ עָלֶיךָ, וּבֵאתָ לִיַּדֵּי יְאוּשׁ עֵמֶק, וְנִדְמָה
 לְךָ כְּאִלּוֹ אֶבֶד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּךָ, וּכְאִלּוֹ אֵין לְךָ שׁוּם
 תִּקְוָה, וְעַם כָּל זֹאת זְכִיתָ לְשִׁמְעַ דְּבוּרִים אֵלָיו, וְאֵתָה
 זוֹכָה עֲכָשׁוֹ לְהַחֲדִיר בְּעִצְמָךְ אֲשֶׁר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא

מַחֲיָה וּמְהַיָּה וּמְקַיֵּים אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָהּ, וּמָה שֶׁאַתָּה רוֹאָה, וּמָה שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ וּמָה שֶׁאַתָּה מְרַגֵּישׁ אֵינְנוּ בְּמַקְרָהּ וּבְמִזְלָהּ וּבְטַבְּעָהּ, אֲלֵא יֵשׁ פֶּה יַד הַיְיָ"ה בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר מְנַהֵיג אֶת הָעוֹלָם בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, וְכִפִּי שֶׁתַּחֲדִיר בְּעֶצְמָךְ יְדִיעוֹת אֱלֹהֵי תְהִיָּה הַכִּי מֵאֲשֶׁר בְּחַיֶּיךָ, וְאִז תּוּכַל לְמַסַּר דְּבַר זֶה גַם לְאַחֲרִים. וְזֶה עֵקֶר הַתְּכֵלִית שֶׁלִּשְׁמָה נִבְרָאתָ — לְהַפְּיֵר אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְלְהַמְשִׁיךְ וּלְסַפֵּר גַּם לְזוֹלָתְךָ אֶת יְדִיעוֹת אֱלֹהֵי שְׁקִנִּיתְךָ בְּעֶצְמָךְ; אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְהַגִּיעַ לְמִדְרַגָּה כְּזֹאת, שְׂאֵז הוּא מְשָׁלִים אֶת רְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לְעַד וּלְנִצְחָה נְצָחִים.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר אִם הָאָדָם חוֹטֵא וּפּוֹגֵם בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָהּ, אוּ בְשָׂאָר זֶהְמָה הַקְּשׁוּרָה בַּבְּרִית, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְנַתֵּק אֶת עֲצָמוֹ מִחַי הַחַיִּים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה אֲשֶׁר מַתְּדִיר בּוֹ דְּכַאוֹן פְּנִימִי, וְהוּא תָּמִיד נִמְצָא בְּעֶצְבוֹת וּבִיאוֹשׁ, וְאֵינּוּ מְרַגֵּישׁ טַעַם בְּחַיָּו; כִּי בְּאִמַּת מִי שְׁזוּכָה לְקַדְּשֵׁת וּלְטַהֵרֵת הַבְּרִית, וְנוֹטֵר אֶת בְּרִיתוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה זוּכָה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ חַיּוֹת וּדְבָקוֹת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי בְרִית הוּא סוֹד הַמְּקַשֵּׁר וּמְמַשְׁיֵךְ

הַחַיּוֹת מְסוּבָּב כָּל עֲלָמִין לְהַיּוֹת מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין,
 וְלְהַחַיּוֹת נֶפֶשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ, שְׂיֵהִיָּה
 בְּדַבְּקוֹת אֲמִתִּית וְתַמִּידִית, וְתַמִּיד יִרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת
 מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּגִלּוּי נוֹרָא וְנִפְלְאָ מְאֹד, אֲשֶׁר זֹהִי
 הַתְּכָלִית בְּזֶה הָעוֹלָם, שְׂאָדָם חַי — כְּדַי לְהַחַיּוֹת אֶת
 נֶפֶשׁוֹ בְּהֶאֱרַת הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְשִׁירְגִישׁ אֶת עֵצָם
 עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַל-יְדֵי תוֹרָה וְתַפְלָה.
 שְׁנֵה סוּד מִמְעָלָה לְמַטָּה וּמִמַּטָּה לְמְעָלָה; הֵינּוּ
 כְּשֶׂאָדָם לּוֹמֵד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲזִי נִמְשַׁכֵּת עָלָיו
 חֲכָמְתוֹ יִתְבַּרֵּךְ מִמְעָלָה לְמַטָּה, כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה
 הִיא חֲכָמְתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְהַתּוֹרָה הִיא אֲרֶךְ יָמִים וְעֲלִיָּה
 נֶאֱמַר (דְּבָרִים ל): "כִּי הוּא חַיִּיךָ וְאֲרֶךְ יָמֶיךָ", שְׂמֹרִיד
 אֶת הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא עַל עֲצָמוֹ. וְתַפְלָה הִיא מִתַּתָּא
 לְעֵילָא, שְׂאָדָם מִתְעוֹרֵר בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ,
 וּמִתְחִיל לְהַתְּפַלֵּל אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְלְהַשְׁתַּוְּקֵק אֶל אֲמִתַּת
 מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּכְכֹל שְׂמַרְגִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ יוֹתֵר יְרוּד
 וְנִפּוּל שָׁבוּר וּמְדַכָּא וּמְרַחֵק, כְּשֶׂשָׁבָא אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ
 וְשׁוֹפֵךְ אֶת נֶפֶשׁוֹ לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּה,
 עַל-יְדֵי-זֶה נִפְתַּח לְבוֹ, וְגוֹרָם יְחוּד עֲלִיוֹן מְאֹד; כִּי
 כְּשֶׂשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל הִנְמַצָּא בְּצָרָה גְדוּלָה מְאֹד וְאִינוּ מֵיֵאֵשׁ
 עֲצָמוֹ מִחַיָּיו כָּלָל, אֲלָא בָּא וְשׁוֹפֵךְ אֶת נֶפֶשׁוֹ אֵלָיו
 יִתְבַּרֵּךְ, וּמְדַבֵּר וּמְשִׁיחַ וּמְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ
 אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְעָלָה יְחוּד נוֹרָא וְנִפְלְאָ

מְאֹד מִהָעוֹלָם הַזֶּה אֶל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְגוֹרֵם שְׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִפְתָּחִים לוֹ צְנוּרוֹת הַמַּחֲיִן, וְזוֹכָה לְהַשִּׁיג אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא חֲכָמְתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁזֶה סוּד תּוֹרָה וְתַפְלָה שֶׁהִיא יְחוּדָא שְׁלִים, כִּי אִז נַעֲשֶׂה הַיְחוד מִתְתָּא לְעִילָא וּמַעֲיָלָא לְתַתָּא. וְתַאֲמִין לִי, בְּנִי, שֶׁ"כְּדַאי לְחַיּוֹת" בְּזֶה הָעוֹלָם, לְעֶסֶק בְּחֲכָמְתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלַהֲתַפְלֵל וְלִשְׁפֹּךְ שִׁיחוֹ וְתַפְלָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיְקָר, אֵילוֹ שְׁעֲשׂוּעִים עֲלִיוֹנִים אַתָּה גּוֹרֵם בְּאוֹתָהּ עֵת לְמַעְלָה, אִז הָיִיתָ מִבֵּין שֶׁ"כְּדַאי לְחַיּוֹת" בְּזֶה הָעוֹלָם; כִּי סוּף כָּל סוּף עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר יִמִּינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, הִנֵּה אֲנִיחָנוּ כְּאֵן וְעוֹד מְעַט אֲנִיחָנוּ יוֹצְאִים מִפֶּה, וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לָךְ לְהִיּוֹת בְּחַלְשׁוֹת הַדַּעַת וּבְקִטְנוֹת הַמַּחֲיִן, בְּיֵאוּשׁ וּבְדַכְּאוֹן, כְּאֵלוֹ בָּאתָ לְזֶה הָעוֹלָם עַל-יְדֵי מְקַרָּה, אֵל תֹּאמֶר זֹאת, אֵלָּא בָּאתָ לְזֶה הָעוֹלָם לְהוֹצִיא שְׁלִיחוֹת עֲלִיוֹנָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְאִף שֶׁנִּפְלָתָ וְנִכְשַׁלְתָּ כְּכֹר בַּפָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבַטָּלָה, וְכָל מִינֵי זֵהָמוֹת, עֲבֵרוֹת וְלִכְלוּכִים, שֶׁלְכַלְכַּתְּ אֶת נַשְׁמַתְךָ בָּהֶם, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, עִם כָּל זֹאת אִם תִּתְעוֹרֵר עַכְשָׁו לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִקַּח אֶת עֲצֻמְךָ בְּיַדֶּיךָ, וְתִתְחִיל לְשַׁפֹּךְ שִׁיחַ וְתַפְלָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִדְבֹר וְתִסְפֹּר לוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִבְכֶּה וְתִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ שִׁיחוּס וִירַחֵם עָלֶיךָ, עַל-יְדֵי-זֶה

רלא כדאי לחיות

אתה גורם יחוד עליון מתפתא לעילא, ועל-ידי-זה יפתח מחך, ותרגיש את חכמתו יתברך, שיהיה יחוד מעילא לתתא — על-ידי למוד התורה הקדושה.

ולכן ראה, אהובי, בני היקר, לקחת את עצמך בנדיף, ותחזר בתשובה אמיתית, ותדע שהוא יתברך אב הרחמן, ומחיה וממהוה ומקים את כל הבריאה כלה, ומצפה שתחזר אליו יתברך, כי אצלו יתברך מאד חשוב היחוד העליון מתפתא לעילא ומעילא לתתא, שזה סוד תורה ותפלה, תורה היא חכמתו יתברך, אור של ממלא כל עלמין, ותפלה היא אור של סובב כל עלמין, אשר צריכים להחזיר למטה בתוך כל עלמין, שזה היחוד בין תורה ותפלה עילא לתתא ותתא לעילא, ואז אם תהיה חזק בזה, ימחל לך הקדוש-ברוך-הוא על כל עוונותיך; כי זה סוד ברית התקשרות בין שמים לארץ ובין ארץ לשמים; ועל-כן ברית נקראת "כל", בסוד (דברי הימים א כט, יא) "כי כל בשמים ובארץ" — דאחיד בשמיא ובארעא (זהר בראשית לא. ובתקונים, תקון כב); ואז אם תחזיר בעצמך ידיעות אלו, תדע ש"כדאי לחיות" בזה העולם, ואפלו שכבר עבר עליך בחייה מה שעבר, ונפלת ונשלקת בזהמות הכי גדולות, עם כל זאת "כדאי לחיות" בזה העולם, כדי שתשוב ותחזר בתשובה

שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ מִתְּתָא לְעֵילָא וּמַעֲיָלָא לְתַתָּא,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּגְרַם שְׁכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל גַּם-כֵּן יִחְזְרוּ
 בְּתִשׁוּבָה, כְּמֵאֲמָרַם ז"ל (יומא פו:): יְחִיד שֶׁשָּׁב —
 מוֹחֲלִין לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ; וְאִם אַתָּה תִּהְיֶה הַיְחִיד הַזֶּה
 שֶׁתִּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְתִהְיֶה בְּטֹל
 וּמִבְטָל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְתִדַּע שֶׁאֵינְךָ צָרִיךְ אֶת
 אֶף אֶחָד רַק אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתִשְׁתַּוְּקֶךָ רַק
 אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה נַעֲשֶׂה יְחִיד עֲלִיוֹן
 מִתְּתָא לְעֵילָא וּמַעֲיָלָא לְתַתָּא, עַד שֶׁתִּהְיֶה נִכְלָל לְגַמְרֵי
 בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְזֶה בְּעַצְמוֹ יִמְשִׁיךְ לְךָ חַיִּים
 עֲרָבִים וּמִתְקִים, וַיִּכְפְּרוּ לְךָ כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ שֶׁפָּגַמְתָּ
 בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, וּבְכָל מִינֵי זָבַל
 שֶׁל פָּגַם הַבְּרִית, אֲשֶׁר דִּיּקָא זֶה מְכַנֵּס בְּאָדָם מְרִירוֹת
 וְדְכָאוֹנוֹת וְעַצְבוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, וּכְשֶׁאָדָם מְאִיר עַל
 עַצְמוֹ אורוֹת הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה כָּלוֹת
 כָּל הַקְּלָפוֹת, כִּי מֵרַב אור נִתְעוֹרוֹת כָּל הַקְּלָפוֹת; אֲשֶׁרִי
 מִי שֶׁמְחַדִּיר בְּעַצְמוֹ יְדִיעוֹת אֱלֹהִים, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל
 הַיָּמִים.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר תְּכַלִּית
 הַבְּרִיאָה שֶׁנִּבְרְאתָ בְּזֶה הָעוֹלָם הִיְתָה לְמִלָּא אֶת רְצוֹן

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִף שֶׁנִּפְלְטָה לְעַמִּיקֵי עַמִּיקִים וְהִשְׁאוּל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו, וְנִכְשַׁלְתָּ בַפָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, וְשָׂאָר מִיָּנִי זָבַל וְלִכְלוּךְ בַּפָּגַם הַבְּרִית, אֲשֶׁר דָּבַר זֶה הָעֲלִים וְהִסְתִּיר וְכִסָּה מִמֶּךָ אֶת הָאוֹר וְהִזִּיו וְהַחַיּוֹת וְהַדְּבָקוֹת, עַד שֶׁנִּתְיַאֲשַׁת מִחַיִּיךָ, וְאַתָּה מְצַפֶּה כָּל רִגְעַ לְמוֹת מַחֲמַת יְאוּשׁ וְדַכְאוֹן שֶׁנִּכְנָסוּ בְּךָ, עִם כָּל זֹאת עָלִי לְגִלוֹת לְךָ, אֲשֶׁר כָּל אֱלוֹ הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַשְּׁלֻכוֹת שֶׁנִּפְלְטָה וְנִשְׁלַכְתָּ אֵלֵיהֶם, הַכֹּל הָיָה בְּכּוֹנֵה עֲלִיוֹנָה מְאֹד, כִּי בָזָה שֶׁתַּחֲזֹר בְּתִשׁוּבָה אֲמַתִּית אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְתִתְפַּךְ אֶת הַחֶשֶׁךְ לְאוֹר גָּדוֹל, עַל-יְדֵי-זֶה תִּגְרַם יְחוּד עֲלִיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד בְּכָל הָעוֹלָמוֹת; וְלִכֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְתַחֲזֹר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ, וְתַעֲמֵד בְּמָקוֹם פָּנוּי שְׂאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְתִשְׁיַח וְתִסְפֹּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְתִדְבֹר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רִגִּיל בָּהּ, וְאִף שֶׁבִּהְתַּחֲלָה יְדָמָה לְךָ שְׂאִין מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ אוֹתְךָ, כִּי הַכֹּל נֶעְלָם וְנִסְתָּר מִמֶּךָ, וְנִדְמָה לְךָ כְּאִלוֹ אֵין צָרִיכִים אוֹתְךָ, וְכְאִלוֹ נִבְרְאתָ בְּמִקְרָה, וְכְאִלוֹ אֵין לְךָ שׁוֹם תְּקוּהָ, תִּדְעַ שֶׁכָּל זֶה אֵלוֹ הָעוֹוֹנוֹת וְהַקְּלָפוֹת שֶׁמְסַבְּבִים אֶת נִשְׁמַתְךָ, כִּי הַנְּצוּץ חַיּוֹת אֵלֶקוֹת שֶׁנִּמְצָא בְּךָ הוּא הַמְּחַיֶּה וּמְהַיֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל גּוֹפְךָ; וְלִכֵּן תִּדְעַ, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, בָּזָה שֶׁתִּשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְתִשְׁיַח

וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, עַל-יְדֵי-
 זֶה תַעֲלֶה יְחִוּד עֲלִיוֹן מִתַּתָּא לְעֵילָא, וְתִזְכֶּה לְגַרְם
 שְׁעִשׂוּעִים גְּדוּלִים לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, עַד שְׁתִּזְכֶּה
 שְׂיִפְתַּח לְבָבְךָ וְדַעְתְּךָ, וְתִשְׁיַג הַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹת, שֶׁהִיא
 חֲכָמַת תּוֹרָתוֹ יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ לְעַד וּלְנִצְחַן נְצָחִים, וְתוֹרִיד
 מֵעֵילָא לְתַתָּא אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת עַל נְשֻׁמָתְךָ.

בְּנִי, בְּנִי, "כְּדַאי לְחַיּוֹת" אֶפְלוּ רַגַע אֶחָד בְּזֶה
 הָעוֹלָם, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ נַעַם זִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ
 יִתְבַּרֵךְ, וְלִכְן אֶפְלוּ שְׁחָטָא כָּבֵד בַּפְּגָם הַבְּרִית —
 הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, וְנִכְשַׁלְתָּ בְּכָל מִינֵי זְהָמוֹת, אֲסוּר
 לָךְ לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם פְּנִים וְאַפֵּן, אֲלֵא תִרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ
 לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוּ וְהַבֵּן
 אֶל אָבִיו, בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה, וְאַף שְׂיִהְיֶה
 נִדְמָה לָךְ בַּהֲתַחֲלָה שְׂאִין מִי שְׁשׁוּמַע אוֹתְךָ, תַּהֲיֶה חֲזָק
 לְדַבֵּר דְּבוּרִים אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְאִזּוּ יִכַּנֵּס בְּךָ רְצוֹן לְלַמֵּד
 אֶת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי לְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
 תַעֲשֶׂה יְחִוּד מֵעֵילָא לְתַתָּא וּמִתַּתָּא לְעֵילָא, שְׁזֶה סוּד
 תּוֹרָה וְתַפְלָה וְתַפְלָה וְתוֹרָה, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה
 נַעֲשֶׂה עַל יָדְךָ יְחִוּד עֲלִיוֹן. וְ"כְּדַאי לְחַיּוֹת" בְּזֶה
 הָעוֹלָם לְהִרְגִישׁ עֲרֵבוּת נְעִימוֹת יְדִידוֹת זִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ
 יִתְבַּרֵךְ. וְעַלֶיךָ לְדַעַת, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיְקָר, אֵף שְׁנַפְלֵת
 וְנִשְׁלַכְתָּ וְנִתְלַכְלַכְתָּ בְּכָל מִינֵי חֲטָאִים וְעוֹנוֹת

וּפְשָׁעִים, עִם כָּל זֹאת אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, כִּי
 הוּא יִתְבָּרֵךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה,
 וְזוֹ הַתְּכֵלִית אֲשֶׁר אֵלֶיָּה נִבְרָאת. וְלִכֵּן תִּקַּח אֶת עֲצֻמָּךְ
 בְּיַדְיָךְ, וְאִז תִּרְגִּישׁ חַיִּים חֲדָשִׁים בְּכָל יְעַת וְרִגַע; אֲשֶׁר־י
 מִי שְׂמֵמֶשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וּדְבָקוֹת הַבוֹרָא
 יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, וְאֵינוֹ מֵיֵאֵשׁ אֶת עֲצֻמוֹ אֶפְלוֹ שְׂכָבֵר עֲבַר
 עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, עִם כָּל זֹאת הוּא
 חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ
 מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב בְּעַל תִּשׁוּבָה, וְעַל־כֵּן אֲשֶׁר־י וְאֲשֶׁר־י
 מִי שְׂזוֹכָה לְחַיּוֹת אֶת חַיָּיו בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 שְׂאִז הוּא מְקַשֵּׁר בֵּין סוֹבֵב כָּל עֲלָמִין לְבֵין מְמַלֵּא כָּל
 עֲלָמִין, שְׂזָה סוּד תּוֹרָה וְתִפְלָה וְתִפְלָה וְתוֹרָה, וְנַעֲשֶׂה
 יַחַד עֲלִיוֹן עַל יְדוֹ, אֲשֶׁר מַחְמַת זֶה "כְּדַאי לְחַיּוֹת"
 בְּזֶה הָעוֹלָם; אֲשֶׁר־י לוֹ!

.ד

צְרִיף שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שְׂאָסוּר לְהַתִּיֵּאֵשׁ
 בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן, וְאֶפְלוֹ שְׂכָבֵר עֲבַר עֲלֶיךָ בְּחַיֶּיךָ כָּל
 מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת וְעַגְמַת נַפֶּשׁ וְחִלְשׁוֹת
 הַדַּעַת וְקִטְנוּת, עַד שְׂאֵינְךָ מְאַמֵּין בְּעֲצֻמָּךְ, עִם כָּל זֹאת
 עֲלֶיךָ לְקַחַת אֶת עֲצֻמָּךְ בְּיַדְיָךְ, וְאִז תִּרְאֶה אֲשֶׁר "כְּדַאי
 לְחַיּוֹת" בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי אֵין עוֹד טוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם

יוֹתֵר מֵהַדְּבָקוֹת — לַהֲיֹת דְּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ
 יִתְבָּרַךְ. וְלִכֵּן אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ מְאֹד מְאֹד, אֶהוּבִי, בְּנֵי
 הַיָּקָר, תִּקַּח אֶת עֲצֻמָּךְ בְּיַדְיךָ, וְתַעֲזֹב אֶת כָּל שְׂטִיּוֹתֶיךָ,
 תִּתְחִיל לַהֲיֹת רְצִינִי וְלִלְמַד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
 אֲשֶׁר אֵין לָךְ עוֹד טוֹב וְנֵעֵם וְזִיו וְעֲרֻבוֹת מִלְמוּד
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא מְעִילָא לְתַתָּא, כִּי
 הִיא חֲכָמְתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁאָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה עוֹשֶׂה יְחוּד
 מְעִילָא לְתַתָּא, כִּי מִמְשִׁיךְ אֶת סוּבָב כָּל עֲלָמִין אֶל תּוֹךְ
 כָּל עֲלָמִין, שְׁזָה סוּד תְּפִלָּה, שְׁאָדָם מְעוֹרֵר מִתַּתָּא
 לְעִילָא, שֶׁהוּא נִמְצָא פֹה בְּזָה הָעוֹלָם בְּתוֹךְ הַלְּכוּף
 וְהַזָּבֵל וְהַזְהָמָה שְׁלוֹ, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינוֹ מְתִיאֵשׁ
 מִחַיָּו, אֲלֵא מִתְחִיל לְבָכוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְדַבֵּר לְפָנָיו
 יִתְבָּרַךְ, וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ: "חוּס וְחַמֵּל
 עָלַי וְזַנְנִי לַהֲיֹת מְעַכְשׂוֹ אִישׁ כָּשֵׁר, וְאֲנִי רוֹצֶה לְחַזֵּר
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה". אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר
 אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, מֵהַ זֶה גּוֹרֵם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם,
 כְּשֶׁאָדָם מִנַּח בְּזָבֵל וּבְלִכְלוּף וּבְתַאוּוֹת רְעוֹת,
 בְּהַעֲלָמוֹת וּבְהַסְתָּרוֹת וּבְכִסּוּיִים בְּזָה הָעוֹלָם, וְחוֹזֵר
 בְּתִשׁוּבָה, וּבָא וּמְשַׁתְּוֵק עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזִ
 נַעֲשֶׂה יְחוּד עֲלִיוֹן בְּכָל הָעוֹלָמוֹת מִתַּתָּא לְעִילָא, כִּי
 תְּפִלָּה שְׁאָדָם מִתְּפִלֵּל לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּבְפָרֵט
 בְּשַׁעֲה שֶׁנִּמְצָא בְּתוֹךְ תַּאוּוֹתָיו, לְכָלוּכוֹ וְזַהְמָתוֹ, וְהוּא
 מִנַּתֵּק אֶת עֲצָמוֹ מִכָּל זֶה, וְרִץ וּבֹרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,

על-ידי-זה גורם יחוד עליון ונורא מאד מתפתא לעילא, ואז נפתחים לו כל צנורות המחין, וממשיך על עצמו אור וזיו וחיות ודבקות מעילא לתתא, שזה הארת התורה שהיא חכמתו יתברך; אשרי מי שעוסק בתורה ובתפלה, וחוזר בתשובה שלמה, שאז דיקא "כְּדַאי לַחַיּוֹת" בזה העולם אפלו רגע אחד, מכל שכן כשהקדוש-ברוך-הוא מרחם עליו וזוכה לחיות שעה בזה העולם, אין עוד יותר טוב מזה, כמאמרם ז"ל (אבות, פרק ד): "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא"; ואם תחדיר בעצמך ידיעות אלו, אז תראה אשר "כְּדַאי לַחַיּוֹת" בזה העולם. מכל שכן כשהקדוש-ברוך-הוא נותן לך מתנה יום אחד, אינך יכול לתאר ולשער, אהובי, בני היקר, מה זה יום, פי כנגד יום אחד בזה העולם יש יום בעולם הבא, וכפי שאדם מתנהג בעולם הזה, כך מתנהגים אתו בעולם הבא, ועל-כן אפלו אם חטאת ופגמת בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, ובכל מיני לכלוכים וזהמות, אם תקח את עצמך בדין, ותשוב בתשובה שלמה אליו יתברך, הוא יתברך יקבל אותך מיד. ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, מה לפניך, ומכל שכן כשהקדוש-ברוך-הוא נותן לך מתנה שבוע לחיות בזה העולם, תדע ש"כְּדַאי לַחַיּוֹת" ולמלא שבוע עם דבקות בו יתברך,

לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וּדְבָקוֹת מְעִילָא לְתַתָּא, עַל-יְדֵי לְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא חֲכָמְתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִתַּתָּא לְעִילָא שֶׁהוּא סוּד תְּפִלָּה, שֶׁאָדָם שׁוֹפֵךְ אֶת לְבוֹ אֱלֹיו יִתְבָּרֵךְ, וְכוּסֵף בְּכֶסֶף עֲצוּמִים אֱלֹיו יִתְבָּרֵךְ. וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן לָךְ חֲדָשׁ לְחַיּוֹת, אֲזִי אַתָּה יְכוּל לְמַלֵּא חֲדָשׁ שְׁלֵם עִם אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וּדְבָקוֹת, וְאַתָּה מְמַלִּיךְ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עָלֶיךָ וְעַל כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, כִּי הַחֲדָשׁ הוּא כְּנֻגַד הַמְּלָכוֹת. וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן לָךְ שָׁנָה לְחַיּוֹת בְּזֵה הָעוֹלָם, אַתָּה צָרִיךְ לְרַקֵּד מְרַב חַיּוֹת וּדְבָקוֹת; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁשָּׂם אֶל תּוֹךְ לְבוֹ דְּבָרִים אֱלוֹ, וְאֲזִי טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

ה.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עָקַר הַתְּכָלִית בְּזֵה הָעוֹלָם — לְהַכְּלִיל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלִהְיוֹת בְּטֵל וּמִבְטָל לְגַמְרֵי לְגַבֵּי עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִף אִם בֵּין כֶּךָ הָאָדָם מְרַגֵּשׁ הָעֲלָמוֹת וְכֶסֶף, הַסְּתָרוֹת וְעֲנָנִים הַמְּכַסִּים אֶת עֵינָיו, שֶׁמְעַלְמִים וּמְסַתְּרִים וּמְכַסִּים אֶת עֲצָם אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, עִם כָּל זֹאת עָקַר הַתְּכָלִית — לְגַלוֹת

אֶת הָאֱלֹקוֹת שֵׁשׁ בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה, וּבְרַגַע שְׂאֵדָם בָּא וּמוֹצֵא אֶת הַנְּצוּץ הָאֱלֹקִי שֶׁבְּכָל פֶּרֶט וּפְרֵט מִפְּרֵטֵי הַבְּרִיאָה, הוּא הַגִּיעַ אֶל הַשְּׁלֵמוֹת שְׂאֵלֶיהָ נִבְרָא, וְעַל-כֵּן "פְּדַאי לַחַיּוֹת" בְּשִׁבִיל רַגַע אֶחָד לַהֲיֹת דְּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּמְכַל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזֵר לוֹ וְזוֹכֶה לַחַיּוֹת שְׁעָה אַחַת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלִהְיֶיר אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֶרֶךְ כָּלֵל כְּשֶׁזוֹכֶה לְגַלוֹת וּלְפָרְסָם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, אֲזִי זוֹכֶה לְהוֹצִיא מִהַכַּח אֶל הַפְּעַל שְׁלִיחוֹתוֹ שְׁלֶשְׁמָה נִשְׁלַח לְזֶה הָעוֹלָם. כִּי הַתְּכֵלִית שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לוֹקַח נִשְׁמָה מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת וּמוֹרִידָהּ אֶל עוֹלָם הָעֲשִׂיָה הַגְּשָׁמִי וְהַחֲמָרִי הַזֶּה, כְּדִי שֶׁהוּא יַעֲשֶׂה לוֹ יִתְבַּרֵךְ דִּירָה כָּאֵן בַּתְּחִתּוֹנִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ תְּנַחֲוּמָא בְּחֻקֵּי): מִיּוֹם שֶׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת עוֹלָמוֹ נִתְאַוָּה שְׂיִהְיֶה לוֹ דִּירָה בַּתְּחִתּוֹנִים; נִמְצָא, שֶׁזֶּה עֶקֶר הַתְּכֵלִית בְּזֶה הָעוֹלָם — לְגַלוֹת וּלְפָרְסָם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, עַד שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵדַע וַיֵּאֱמִין בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאִף שֶׁבֵּין כָּף רוֹאִים דּוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, שְׂמַנְתָּקִים מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, בְּאֲמַת הַכָּל דְּמִיּוֹן, כִּי אֵין דְּבָר כְּזֶה שְׂיִהְיֶה פְּרוּד בֵּין דּוּמָם, צוּמָח, חַי וּמְדַבֵּר לְאֱלֹקוֹת, אֲלֵא אָדָם מַחֲמַת שְׁחוּטָא בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה,

כְּדַאי לַחַיּוֹת

וּבְכָל מִינֵי לְכַלּוּכִים וְזֶהְמָה שֶׁל פָּגַם הַבְּרִית, נַעֲלָם
 וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ הָאֹר הַזֶּה, וְאִזּוּ נּוֹפֵל לְדַכְּאוֹן וּמְרִירוֹת
 וְעֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוּרָה, וְאִינוּ זּוֹכֵה לְהַרְגִישׁ אֶת נֵעַם
 אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְעַל-כֵּן "כְּדַאי לַחַיּוֹת" בְּזֶה הָעוֹלָם,
 כִּדֵי שֶׁתִּחְזֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִרְגֵּיל אֶת
 עֲצֻמָּךְ לְהַתְּוֹדוֹת אֶל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתִבְקֶשׁ
 וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ שְׂיַחֲוֶס וִירַחֵם עָלֶיךָ, וְיִוְצִיאֲךָ
 מֵהַבוֹץ וְהַחֶשֶׁךְ וְהַלְכָלוֹךְ שֶׁנִּפְלְתָ אֵלֵיהֶם, וְדִיקָא עַל-
 יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לְהַעֲלוֹת מִתַּתָּא לְעֵילָא שְׁעֵשׂוּעִים
 גְּדוּלִים לְמַעְלָה לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, עַד שֶׁיִּפְתָּחוּ
 לְךָ צְנוּרוֹת הַמַּחִיץ, וְתִזְכֶּה לְהַשִּׁיג חֲכָמַת הַתּוֹרָה,
 שֶׁהִיא הַהִתְגַּלוּת הָאֱלֹקִית מִמַּעְלָה לְמַטָּה, וְתַעֲשֶׂה
 יְחִוּד גְּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, שֶׁזֶוּ הִיְתָה תְּכֵלִית הַבְּרִיאָה,
 וְ"כְּדַאי לַחַיּוֹת" בְּזֶה הָעוֹלָם לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה
 וְלִזְכּוֹת אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוּי אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְלִכֵּן
 רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, מֵה לְפָנֶיךָ, תִּקַּח אֶת עֲצֻמָּךְ
 בְּיַדֶּיךָ, וְאַפְלוּ שְׁחָטָאתָ, עֲוִיתָ וּפְשַׁעְתָּ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ,
 עִם כָּל זֹאת זְכוֹר תִּזְכּוֹר, אֲשֶׁר דִּיקָא עַל-יְדֵי שִׁירְדַתָּ
 וְנִפְלַתָּ וְנִשְׁלַכְתָּ לְמָקוֹם שִׁירְדַתָּ וְנִפְלַתָּ וְנִשְׁלַכְתָּ,
 מֵהַמָּקוֹם הַזֶּה דִּיקָא תִּחְזֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו
 יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא תִתֵּן לְשׁוּם בְּרִיָּה בְּעוֹלָם לְהַחֲלִישׁ אֶת
 יְדַעְתְּךָ, וְלִבֵּל תִּתֵּן לְשׁוּם בְּרִיָּה בְּעוֹלָם לְשַׁבֵּר אוֹתְךָ, אִזּוּ
 דִּיקָא תּוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפַּעַל כּוֹנֵנַת הַבְּרִיאָה, כִּדֵי

שְׁתַּגְלֶה וּתְפָרֵס אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּכָל
הָעוֹלָם כָּלוּ, וְאִז אַתָּה מַעֲלֶה אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת כָּלָם
אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ; כִּי בְּזֶה שְׂאֵדָם מַגְלֶה אֶת הַנִּקְדָּה
הַפְּנִימִית שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מַעֲלֶה
שְׁעֵשׂוּעִים גְּדוֹלִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת; אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה
לְהַגִּיעַ לְזֶה, וְאִז טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְבֹא כָּל הַיָּמִים, וְ"כְּדַאי
לַחַיּוֹת" אֶפְלוּ רָגַע אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ אֶת
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּתוֹךְ הָעוֹלָם הַגָּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי, מְכַל
שְׁכֵן כְּשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל זוֹכָה אֲשֶׁר כָּל יוֹם וַיּוֹם מִימֵי חַיָּו
הַקְּדוּשִׁים הוּא מַגְלֶה וּמְפָרֵס אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ
יִתְבַּרֵךְ, זֶה עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת שְׂאֵדָם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֵלָיָהּ;
אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְחַדִּיר בְּעֶצְמוֹ לְמוֹדִים אֱלוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ
בְּזֶה וּבְבֹא כָּל הַיָּמִים, אֲשֶׁרֵי לוֹ בְּזֶה וְאֲשֶׁרֵי לוֹ בְּבֹא!

ו.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם
עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד צְרוּת וַיְסוּרִים, קִטְנוֹת וַחֲלִישׁוֹת
הַדַּעַת בְּכָל יוֹם מְחַדָּשׁ, עַד שְׂאִין בֶּן אָדָם שְׁלֵא יַעֲבֹר
עָלָיו אֵיזָה מְשֻׁבֵּר אוֹ אֲכֻזָּבָה בַּחַיִּים, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַנְצִיל
מְכַל זֶה, אֶלָּא עַל-יְדֵי שְׁבוּרָח אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמְרַגִּיל אֶת
עֶצְמוֹ לְדַבֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוּ
וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וַיְסַפֵּר לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתַמִּימוֹת

וּבְפִשְׁטוֹת כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו, וְכֵן בּוֹרַח אֶל תּוֹךְ
 הַתּוֹרָה, כִּי מַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַבְּקָשָׁה שְׂאֵדָם מִתְּפִלָּל אֶל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְשִׁיחַ אֶת כָּל לְבוֹ אֱלֹיו יִתְבָּרֵךְ —
 אֵינן לְתֵאָר וְאֵינן לְשַׁעַר כָּלָל, עַד שְׂאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה לַח, סִימָן ד') עַל הַפְּסוּק (הוֹשַׁע יד,
 ג): "קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים" — זֶהוּ שְׂאֲמַר הַכֶּתוּב (תְּהִלִּים
 כו, ו ז): "אֲרַחֵץ בְּנִקְיוֹן כַּפֵּי ... לְשִׁמְיעַ בְּקוֹל תּוֹדָה", יְכוּל
 אֶף לְהִקְרִיב פָּרִים וְאֵילִים? תִּלְמוּד לּוֹמֵר "לְשִׁמְיעַ בְּקוֹל
 תּוֹדָה" — לְפִי שִׁשְׂרָאֵל אוֹמְרִים: רַבּוֹן הָעוֹלָם,
 הַנְּשִׂאִים חוֹטְאִים וּמְבִיאִים קָרְבָּן וּמִתְכַּפֵּר לָהֶם, מְשִׁיחַ
 חוֹטֵא וּמְבִיא קָרְבָּן וּמִתְכַּפֵּר לוֹ, אָנוּ אֵינן לָנוּ קָרְבָּן, אָמַר
 לָהֶם (וַיִּקְרָא ד, יג): "וְאִם כָּל עֵדֶת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ" וְגו',
 אָמְרוּ לוֹ: עֲנִיִּים אָנוּ וְאֵינן לָנוּ לְהִבִּיא קָרְבָּנוֹת, אָמַר
 לָהֶם: דְּבָרִים אֲנִי מִבְּקָשׁ, שְׂנֵאָמַר: "קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים
 וְשׁוּבוּ אֶל ה'", וְאֲנִי מוֹחֵל עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵיכֶם. וְאֵינן
 דְּבָרִים אֶלָּא דְּבָרֵי תּוֹרָה, שְׂנֵאָמַר (דְּבָרִים א): "אֵלֶּה
 הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה", אָמְרוּ לוֹ אֵינן אָנוּ יוֹדְעִין,
 אָמַר לָהֶם בְּכוֹ וְהַתְּפִלָּה לְפָנַי וְאֲנִי מְקַבֵּל. אֲבוֹתֵיכֶם
 כְּשֶׁנִּשְׁתַּעַבְדוּ בְּמִצְרַיִם לֹא בַתְּפִלָּה פְּדִיתִי אוֹתָם? שְׂנֵאָמַר
 (שְׁמוֹת ב, כג): "וַיִּאֲנַחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבוֹדָה וַיִּזְעֻקוּ",
 בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ לֹא בַתְּפִלָּה עָשִׂיתִי לָהֶם נְסִים? שְׂנֵאָמַר
 (יְהוֹשֻׁעַ ז, ו): "וַיִּקְרַע יְהוֹשֻׁעַ שְׂמֹלוֹתָיו", וּמָה אֲמַרְתִּי לוֹ?
 "נִטָּה בְּכִידוֹן" (שָׁם ח, יח). בִּימֵי הַשׁוֹפְטִים לֹא בְּבִכְיָה

שְׁמַעְתִּי צַעֲקֹתָם? שִׁנְאַמֵּר (שׁוֹפְטִים ו, ז): "וַיְהִי כִּי זָעַקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה'". בִּימֵי שְׁמוּאֵל לֹא בַתְּפִלָּה שְׁמַעְתִּי לָהֶם? שִׁנְאַמֵּר (שְׁמוּאֵל א ז, ט): "וַיִּזְעַק שְׁמוּאֵל אֶל ה' בְּעַד יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲנֵהוּ ה'". וְכֵן אַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם אָף-עַל-פִּי שֶׁהַכַּעֲסוּנִי בְּשִׁבִיל שִׁבְכוּ לְפָנַי רַחֲמָתִי עֲלֵיהֶם, שִׁנְאַמֵּר (יִרְמְיָהּ לֵא, ו): "כֹּה אָמַר ה' רְנוּ לַיַּעֲקֹב שְׂמֹחָה" וְגו', הֲיִי אֵינִי מִבְּקָשׁ מִכֶּם לֹא זִבְחִים וְלֹא קִרְבָּנוֹת אֲלֵא דְבָרִים, שִׁנְאַמֵּר: "קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה'". לְכֹף אָמַר דָּוִד: "אַרְחֵץ בְּנִקְיוֹן כַּפָּי", אֵינִי אוֹמֵר לְהִקְרִיב לָךְ אֲלֵא "לְשִׁמִּיעַ בְּקוֹל תּוֹדָה", שִׁאֲנִי מוֹדֶה לָךְ עַל דְּבָרֵי תּוֹרָה; וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁבוּרַח תָּמִיד אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ בַּתְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, שִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שֶׁאֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, אֲשֶׁר "כְּדַאי לַחֲיוֹת" בְּזֶה הָעוֹלָם אֲפִלוּ רָגַע אֶחָד כְּדֵי לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַדְּבוּר שֶׁאָדָם מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ מוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה וּמְמַלֵּא כְּוִנַּת הַבְּרִיאָה, וְכִמוֹ-כֵן כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הוּא נִדְבֵק בְּחֻכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין לְאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם רַק הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, וּמִתְמַיֵּד בָּהּ בְּכָל יוֹם, וְאֲפִלוּ פְּסוּק אֶחָד אוֹ מִשְׁנֵה אַחַת אוֹ מִמֶּרָא אַחַת אוֹ הִלְכָה אַחַת שֶׁאָדָם קוֹרֵא וְשׁוֹנֶה כָּל הַיּוֹם נִדְבֵק בְּחֻכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְ"כְּדַאי לַחֲיוֹת" בְּזֶה הָעוֹלָם אֲפִלוּ רָגַע

אָחַד, כְּדַי שְׂיִהְיֶה דְבוּק בְּחֻמְתּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה. וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, בְּשַׁעַת שְׁעוֹבָרִים
עָלֶיךָ צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת וּמְכַאוּבִים, רְאֵה לְבָרַח רַק
אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּשִׂיחָה וּבְתַפְלָה, בְּתַחֲנּוּה וּבְבִקְשָׁה, וְכֵן
תְּבָרַח אֶל תּוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּמְרָגֵשׁ
עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו, חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ; כִּי
אֵין עוֹד טוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם יוֹתֵר מִתּוֹרָה וּתְפִלָּה, וּכְשֶׁאָדָם
מִרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְכֵן מִתְמִיד
בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲזִי נִתְבַּטְּלוֹת מִמֶּנּוּ כָּל
הַחֲלִישוֹת דַּעַת וְהַצָּרוֹת וְהַקְּטָנוֹת וְהַמְרִירוֹת, וּמִרְגִּישׁ
טַעַם חֲדָשׁ בְּחַיּוֹ, וְ"כְּדַאי לַחַיּוֹת" בְּזֶה הָעוֹלָם אֶפְלוּ
רַגַע אֶחָד לְהִתְעַנֵּג בְּנַעַם הַשְּׂכִינָה; כִּי תִתְכַּף-וּמִיד
כְּשֶׁאָדָם יוֹצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם כְּבָר רַחוּק מִלְּהַשִּׁיג מֵהַ
שְׂהִיָּה יְכוּל לְהַשִּׁיג בְּזֶה הָעוֹלָם; וְעַל-כֵּן בְּשַׁעַת שְׁעוֹבָרֵת
עָלֶיךָ קְטָנוֹת וְחֲלִישוֹת הַדַּעַת, אֵל תִּשָּׁבֵר בְּשׁוּם פְּנִים
וְאַפֵּן, אֵלֶּא תְּבָרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנּוֹ,
וּתְסַפֵּר לוֹ יִתְבַּרֵּךְ כָּל מַה שְּׂמַעִיק לָךְ, וְכֵן תִּלְמַד
בְּהִתְמַדָּה רַבָּה אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאִז טוֹב לָךְ לְנִצַּח
נְצָחִים; אֲשֶׁרִי מִי שְׂמֻכְנִים דְּבָרֵינוּ אֵלּוּ בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְאִז
טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים, וְעוֹלָמוֹ יִרְאֶה בְּחַיּוֹ.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!